

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการศึกษาคือ

1. เพื่อศึกษาถึงสถานการณ์ สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ชนชั้นและและผู้ประกอบการในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ รวมจำนวน 960 คน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและข้อมูลจากการสังเกตในพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม ผู้ศึกษาขอสรุปอภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาสภาพของปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยการใช้แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการสังเกตเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งได้กำหนดไว้พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยทั่วไปของปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ สภาพของเส้นทางประกอบด้วย ความกว้าง สภาพผิวจราจร ความสะอาด รวมถึงสภาพภูมิทัศน์สองฝั่ง และสภาพอากาศในพื้นที่ของเส้นทางคมนาคมหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากการศึกษพบว่า ชนชั้นกลางและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของมลภาวะคือการปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ เนื่องจากสภาพของถนนสายหลักที่กำหนดไว้มีสภาพทั่วไปไม่สะอาด มีความสกปรก มีจำนวนขยะที่ตกอยู่ในเส้นเส้นทาง มีฝุ่นละออง ปัญหาจราจรที่มีจำนวนของประชากรและจำนวนของยานยนต์เพิ่มขึ้น ปัญหาอากาศเป็นพิษเกิดจากมลภาวะทางอากาศ เช่น ควันเสียจากยานยนต์ และฝุ่นละอองต่าง ๆ ที่ฟุ้งกระจายในพื้นที่ และปัญหาของสภาพภูมิทัศน์ของถนนซึ่งมีการจัดการยังไม่ดีเท่าที่ควรตามลำดับ ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ต่อคุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย

รวมไปถึงสภาพภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และต่อการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยวด้วย ส่วนสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีปัญหามากและรองลงไปตามลำดับคือ การเห็นประโยชน์ส่วนตน การขาดกฎระเบียบที่รัดกุม ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ และประชาชนไม่มีส่วนร่วม

2. การจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการสนทนากลุ่มให้ความเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลนครเชียงใหม่ ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ทางหลวงชนบท สำนักงานสิ่งแวดล้อมองค์การด้านโทรคมนาคม การประปา การไฟฟ้า ขนส่งจังหวัด ฯลฯ มีการทำงานในส่วนที่รับผิดชอบยังไม่เต็มกำลังความสามารถ ยังไม่มีการนำเอาเทศบัญญัติหรือมาตรการต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ส่วนนโยบายที่ได้มีการกำหนดไว้ได้มีการนำมาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือเฉพาะกิจเท่านั้น และงานบางอย่างมีการทำงานซ้ำซ้อนกันหลายหน่วยงาน ไม่มีความชัดเจนในอำนาจในการเข้าไปจัดการในพื้นที่บริเวณเส้นทางคมนาคมในเขตเทศบาลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการเรื่องการจัดการเส้นทางคมนาคมระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่ กับงานจราจรตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ คือ เทศบาลนครเชียงใหม่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาสภาพของเส้นทางแต่ไม่มีอำนาจในการจัดการปัญหาบนพื้นผิวจราจร ได้มีการนำพื้นผิวจราจรไปแสวงหาผลประโยชน์ทางเทศบาลก็มีอำนาจในบางส่วนโดยเฉพาะบนพื้นที่ของทางเท้า แต่ก็ยังมีผลประโยชน์เข้าไปเกี่ยวข้องกับ สถานการณ์ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ปัญหาได้เกิดขึ้นแก่ประชาชนทั่วไป คือปัญหาด้านขยะมีจำนวนมากและไม่มีการจัดการที่ดี ก่อให้เกิดปัญหาด้านความสะอาดและการใช้เส้นทาง ไม่ได้รับความสะดวกในการจราจร และหน่วยงานที่รับผิดชอบบนพื้นผิวจราจรก็ได้มีการจัดเป็นบางกรณีและเป็นไปในรูปแบบของเฉพาะกิจเท่านั้น ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ ที่สร้างปัญหาให้กับเส้นทางคมนาคมในเขตเทศบาล คือ มีการขุดเจาะเส้นทางเพื่อดำเนินการในส่วนของการรับผิดชอบ เมื่อมีการขุดเจาะแล้ว มีการฝังกลบหรือปรับแต่งไม่อยู่ในสภาพเดิม และทางเทศบาลก็ไม่มีการติดตามการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมในส่วนที่หน่วยงานอื่นได้สร้างปัญหาไว้ ทุกวันนี้สภาพของเส้นทางและพื้นผิวการจราจรอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมมาก ก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาด้านขยะไม่มีถังหรือภาชนะรองรับ ปัญหาด้านมลภาวะ ปัญหาด้านน้ำท่วมขัง ปัญหาด้านภูมิทัศน์ รวมไปถึงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก่อความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือชนชั้นกลางและผู้ประกอบการ มีความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วม พบว่า มีผลดีเพิ่มขึ้น ไม่แน่ใจ/ไม่มีความเห็น ได้ผลเท่าเดิม และเพิ่มความยุ่งยากตามลำดับ ส่วนกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนทั่วไป ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ กลุ่มผู้นำ และเจ้าหน้าที่เทศบาลตามลำดับ และความเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการ

พบว่า การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ การสอดส่องดูแล การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการมีอาสาสมัคร รับผิดชอบ ตามลำดับ เช่นกัน ระบบที่ทางเทศบาลนครเชียงใหม่นำมาใช้ในการจัดการปัญหาด้าน สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนับว่ามีประสิทธิภาพพอสมควร สามารถแก้ไขปัญหาในบางส่วนบางพื้นที่ได้ แต่ทั้งนี้การจัดการที่จะได้ผลดียิ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนผู้ใช้เส้นทาง และผู้ที่อยู่ ใกล้เคียง หรือสองฟากฝั่งของเส้นทาง โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมหลัก

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาการจัดการปัญหาในพื้นที่บริเวณเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาล นครเชียงใหม่ที่กำหนดสามารถอภิปรายผลตามแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และการสังเกต ได้ดังนี้

5.2.1 จากแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างประเมินความรุนแรงของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความรุนแรง มากที่สุดในพื้นที่เส้นทางคมนาคมหลัก ผู้ตอบร้อยละ 41.6 ระบุว่า ปัญหาที่รุนแรงมากที่สุดคือ ปัญหาการจัดการขยะ รองลงมาร้อยละ 26.4 ระบุว่า เป็นปัญหาการจราจร ร้อยละ 17.8 ระบุว่า ได้แก่ ปัญหาอากาศเป็นพิษ ร้อยละ 6.1 ระบุว่า เป็นปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ส่วนปัญหาภูมิทัศน์ ปัญหา สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ ปัญหาน้ำเสียจากย่านธุรกิจ และปัญหาการใช้พลังงาน มีจำนวน ผู้ตอบน้อยลงตามลำดับ

ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เส้นทางคมนาคมหลัก มีผลกระทบต่อสุขภาพ ของประชาชน และคุณภาพชีวิตของประชาชนสูงกว่าผลกระทบในด้านภูมิทัศน์ของเมือง และการ เป็นเมืองท่องเที่ยวตามลำดับ

ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพของประชาชน เกิดจากปัญหาการจัดการขยะ และปัญหา อากาศเป็นพิษ

ผลกระทบที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเกิดจากปัญหาการจราจร ผลกระทบต่อด้านภูมิทัศน์ของเมืองเกิดจากปัญหาภูมิทัศน์ ปัญหาสิ่งแวดล้อมใน พื้นที่สาธารณะ และปัญหาน้ำเสียจากย่านธุรกิจ

ผลกระทบต่อความเป็นเมืองท่องเที่ยวเกิดจากปัญหาการจราจร ปัญหาน้ำเสียจากที่ อยู่อาศัย และปัญหาน้ำเสียจากย่านธุรกิจ

สาเหตุของประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เส้นทางคมนาคมหลักเกิดจากความเห็นแก่ตัวของคน การขาดกฎระเบียบ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ และประชาชนไม่มีส่วนร่วมตามลำดับ

สาเหตุจากความเห็นแก่ตัวของคนมีผลต่อปัญหาการจัดการขยะ ปัญหาการจราจร และปัญหาอากาศเป็นพิษ

สาเหตุจากการขาดกฎระเบียบมีผลต่อปัญหาการจราจร และปัญหาภูมิทัศน์

สาเหตุจากการที่ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจมีผลต่อปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย

สาเหตุจากการที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมมีผลต่อปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ

เมื่อถามความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เส้นทางคมนาคมหลัก ผู้ตอบร้อยละ 56.5 ให้ความเห็นว่า ผลของการมีส่วนร่วมจะทำให้มีผลดีเพิ่มขึ้นในการแก้ปัญหา

ผู้ตอบร้อยละ 59.6 เห็นว่าประชาชนทั่วไป เป็นกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชน

สำหรับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เส้นทางคมนาคมหลัก กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.9 เสนอให้ใช้วิธีการณรงค์เผยแพร่ความรู้ อีกร้อยละ 29.7 เสนอให้ใช้วิธีการสอดส่องดูแล

5.2.2 การสนทนากลุ่ม

ประชาชนในพื้นที่ชุมชนและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ได้เข้าจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม ได้อภิปรายถึงการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีประเด็นในด้าน

(1) ปัญหาขยะ มีจำนวนมากในแต่ละพื้นที่ จำนวนถึงขยะไม่เพียงพอ มีการนำเอาขยะต่างถิ่นเข้ามาทิ้งในเขตเทศบาล การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง และเมื่อไม่มีถังขยะรองรับได้มีการนำเอาขยะไปกองรวมกันไว้ที่โคนเสาไฟฟ้าข้างถนนเพื่อรอการเก็บ

(2) ปัญหาน้ำ พบว่า สาเหตุเกิดจากท่อระบายน้ำอุดตันหรือท่อระบายน้ำมีขนาดเล็ก เมื่อเกิดฝนตกลงมา การระบายน้ำไม่ทันทำให้เกิดน้ำท่วม ท่อน้ำอุดตัน และมีขนาดเล็ก และลำเหมืองบางเส้นในเขตเทศบาลฯ ถูกนำดินมาถมเพื่อยึดเอาพื้นที่เป็นสมบัติของตนเอง จึงเกิดน้ำท่วมไปทั่วเพราะไม่มีลำเหมืองที่จะระบายน้ำได้ ส่วนน้ำเสียที่เกิดจากครัวเรือน โรงงานต่าง ๆ ก็

มีการระบายลงสู่ลำเหมืองสาธารณะ เช่น ลำเหมืองแม่ข่า แม่น้ำปิง และไม่มีกั้นบำบัดก่อนนำทิ้งลงในแม่น้ำลำคลอง

(3) ปัญหาด้านอากาศ พบว่า ความรุนแรงของอากาศเสียในพื้นที่เขตเมืองเชียงใหม่จะมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะในปัจจุบันได้มีการเพิ่มของพาหนะทุกชนิดที่ใช้เครื่องยนต์ โดยเฉพาะในช่วงเวลาเช้าและเย็น ซึ่งมียานพาหนะจำนวนมากได้ปล่อยควันพิษ และอากาศเสียจากโรงงานและสถานประกอบการต่าง ๆ ประกอบกับฝุ่นละอองที่มีจำนวนมากที่กระจายไปทั่ว

(4) ปัญหาด้านการจราจร พบว่า สาเหตุเกิดจากปริมาณรถยนต์และรถจักรยานยนต์เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาด้านการจราจรเป็นอย่างมาก ประกอบกับขั้วขีมีให้เห็นแก่ตัวและไม่ยึดมั่นถือมั่นและจิตสาธารณะในการการขับขี่ พร้อมทั้งไม่มีความรู้ด้านการจราจร มีการนำเอายานยนต์ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายเข้ามาวิ่งในเส้นทาง เช่น รถจักรยานยนต์พ่วงต่าง ๆ ประกอบพื้นผิวการจราจรไม่ดีเท่าที่ควร และได้มีการนำเอาพื้นที่ผิวจราจรไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว เช่น นำไปจอดรถเพื่อจำหน่ายและเพื่อให้เช่า

(5) ปัญหาด้านภูมิทัศน์ พบว่า สาเหตุเกิดจากการขาดการจัดและการวางแผนที่ดี ได้นำเอาฝ้ายโฆษณาต่างไปติดตามสถานที่ต่าง ๆ อย่างไม่เป็นระเบียบ และบางพื้นที่ได้นำมาปิดขวางทางเดินเท้า และความไม่เป็นระเบียบของการจัดการเกี่ยวกับสายโทรศัพท์ที่พาดสายอยู่ในปัจจุบันที่ได้พบเห็นอยู่

(6) ปัญหาด้านพื้นที่สาธารณะ ได้มีการปล่อยทิ้งไว้ โดยไม่การทำความสะอาดหรือเข้าไปจัดการอย่างใดอย่างหนึ่ง ขาดการวางผังเมืองที่ดี และผู้ที่เข้าไปใช้พื้นที่สาธารณะไม่รับผิดชอบต่อพื้นที่

(7) ปัญหาด้านพลังงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ได้เอาใจใส่ดีเท่าที่ควร ได้มีการเปิดไฟฟ้าบริเวณเส้นทางบางเส้นทิ้งไว้ในเวลากลางวัน

5.2.3 การสังเกต

จากการที่ได้สังเกตการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่บริเวณเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ พื้นที่เป้าหมายที่ได้กำหนดคือถนนสายหลัก จำนวน 30 เส้นทาง สังเกตสภาพทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาและที่ได้มีการจัดในรูปแบบต่าง ๆ ปรากฏว่า สภาพของการจัดการขณะในพื้นที่ยังไม่มีการจัดการที่ดีพอ ด้านปัญหา

การจราจรก็ยังคงเป็นปัญหาที่จะต้องมีการแก้ไขในหลายด้าน เช่น พฤติกรรมของคนที่ใช้รถใช้ถนน จำนวนปริมาณของยานยนต์ สภาพของยานยนต์ ด้านมลภาวะทางอากาศก็เป็นปัญหาหนึ่งที่ติดตามมาจากผลของการใช้รถใช้ถนนและการก่อสร้างอาคาร การก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซมถนน ปัญหา ด้านภูมิทัศน์ในพื้นที่เส้นทางก็เป็นปัญหาที่จะต้องมีการจัดการให้ดีขึ้น มีการติดป้ายโฆษณาที่ไม่เป็นระเบียบ กีดขวางการจราจรและการสัญจร สภาพของสายโทรศัพท์ที่มีการพาดสายกับเสาไฟฟ้า ระยะโยงระยางไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ปัญหาภาพลักษณ์และการสร้างความראהแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน เช่น ตามบริเวณสี่แยกต่าง เช่นสี่แยกวงสิงห์ สี่แยกรินคำ สี่แยกสนามบิน ได้มีกลุ่มแม่ค้าขายพวงมาลัยให้กับผู้ขับขี่ที่จอดเพื่อรอสัญญาณไฟอยู่ตามบริเวณสี่แยก เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อภาพพจน์รวมของเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริเวณสี่แยกโรบินสนามบิน ซึ่งเป็นเส้นทางเข้าสู่เมืองเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ได้เดินทางสู่จังหวัดเชียงใหม่โดยเครื่องบิน ได้มาพบเห็นสภาพของการขายสินค้าบนเส้นทางคมนาคมสายหลัก ซึ่งเป็นสร้างความראה และการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุอีกด้วย

ปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งสถานการณ์ของ ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ปัญหาจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาของสภาพภูมิทัศน์ของเส้นทางตามลำดับ ส่วนสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีปัญหามากและรองลงไปตามลำดับคือ การเห็นประโยชน์ส่วนตน การขาดกฎระเบียบที่รัดกุม ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ และประชาชนไม่มีส่วนร่วม และมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ต่อคุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย ต่อภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และต่อการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยวตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงจันทร์ อาภาวัชรุทธิ์ เจริญเมือง (2537) เรื่องการเติบโตของเมืองและสถานะแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่ ว่า การเติบโตอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจของเมืองเชียงใหม่ได้ส่งผลกระทบต่อสถานะแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่เป็นอย่างยิ่ง เช่น การเพิ่มจำนวนของพื้นที่การก่อสร้างอาคาร และการใช้เวลายาวนานในกระบวนการก่อสร้างถนนได้เป็นสาเหตุของปริมาณฝุ่นซึ่งมีจำนวนมากเกินมาตรฐานที่กำหนดไว้ การเพิ่มจำนวนพาหนะในเชียงใหม่ ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดและอากาศเสีย การเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจเมืองเชียงใหม่ แต่ยังคงขาดการศึกษาในอีกหลาย ๆ มิติ เช่น ความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจสังคมที่นำไปสู่การเกิดปัญหาหรือการแก้ปัญหา การจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน การเสนอแนะในการวางแผน การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ประชาชนมีส่วนร่วม

การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้มีการศึกษาจากชนชั้นกลางและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือชนชั้นกลางและผู้ประกอบการ มีความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วม พบว่า มีผลดีเพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มสำคัญ

ที่สุดที่ควรมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนทั่วไป และความเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการ พบว่า การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) (2543) ธรรมชาติของการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อมว่า การออกกฎหมายต่าง ๆ มาช่วยแก้ปัญหาเป็นเรื่องดี แต่ทำอย่างไรจึงจะให้กฎหมายนั้นบังคับใช้ได้จริง ๆ และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นเครื่องมือทางกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญ แต่ที่จะเป็นกลไกที่ใช้ได้ผล จะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของ concept บางอย่างที่มาจากกระบวนการทางสังคม

สภาพของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการคับคั่งแออัดของสภาพการจราจรในเส้นทางสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ส่วนใหญ่พบสาเหตุจากการที่มีจำนวนของยานพาหนะเพิ่มขึ้น การวิ่งรับผู้โดยสารของรถยนต์รับจ้างสี่ล้อแดงที่มีอยู่วิ่งเป็นไม่เป็นระเบียบตามกฎจราจร มีความเห็นแก่ตัว และไม่มีระบบขนส่งมวลชน สอดคล้องกับการศึกษาลักษณะและการจัดการระบบของรถโดยสารในเมืองเชียงใหม่ โดย ศูนย์วิชาการจัดระบบการจราจรขนส่งเมืองภูมิภาค (ภาคเหนือที่ 1) คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ – ส.จ.ร.(2544) โดยได้มีการศึกษาและรายงานว่า ปัญหาการโดยสารสาธารณะในเมืองเชียงใหม่เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลต่าง ๆ คือ กลุ่มผู้ใช้บริการ กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้รับผิดชอบงานการขนส่งสาธารณะ การแก้ปัญหาโดยการปรับปรุงระบบหรือนำเสนอระบบใหม่หรือวิธีการอื่น ๆ และสอดคล้องกับการศึกษาของกรรณิกา ธรรมสอน (2543) ซึ่งได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหามลภาวะจากการจราจรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีรูปแบบการมีส่วนร่วมได้โดยตรงกับเจ้าหน้าที่คือ การแจ้งเหตุ การร้องเรียน และการเสนอแนวความคิดในการแก้ไขปัญหโดยผ่านระบบสื่อต่าง ๆ ตลอดจนสื่อมวลชนอย่างเพิ่มปริมาณมากขึ้น โดยมีข้อมูลจากการสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกแจ้งข่าวจราจร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหามลภาวะจากการจราจรและปัญหาการจราจรที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า สถานการณ์ สาเหตุและผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ ปัญหาด้านการจัดการขยะบริเวณเส้นทางสายหลักซึ่งปัญหามากที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการบริโภคและการขาดจิตสำนึกในการจัดการกับของเหลือจากการบริโภค และการเพิ่มของจำนวนประชากรด้วย ส่วนปัญหาด้านการจราจรเป็นปัญหาที่รองลงมา ซึ่งเกิดจากสภาพทางกายภาพของเส้นทางซึ่งแคบและมีไม่เพียงพอต่อการคมนาคม การเพิ่มจำนวนของยานยนต์และนิยมการมีรถยนต์ส่วนตัวกันมากขึ้น และพฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนนที่มีการใช้ไม่ถูกต้องตามกฎระเบียบ มีการเห็นประโยชน์ส่วนตัว ส่วนผลกระทบนั้นมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนมากที่สุด การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปในการจัดการเป็นหนทางที่จะแก้ไขปัญหจะได้ในระดับหนึ่ง

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในเส้นทางคมนาคมสายหลักในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยมีการวางแผนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้ชัดเจนและจัดทำเป็นรูปแบบบูรณาการ ดังนี้

1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในพื้นที่เส้นทางคมนาคมหลัก ได้แก่ ปัญหาการจัดการขยะ ปัญหาจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ตามลำดับ ควรมีแก้ไขปัญหาลำดับในด้านการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีการประสานการปฏิบัติในรูปแบบของการบูรณาการ โดยมีการเอามาตรการต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง อย่าทำงานกันเป็นการเฉพาะกิจ มีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง และมีการเสริมด้านขวัญและกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

2. ปัญหาพฤติกรรมของประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว โดยขาดจิตสำนึกที่เป็นจิตสาธารณะ ไม่มีความรับผิดชอบ โดยการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ยกย่องเชิดชูผู้เสียสละที่ได้ปฏิบัติตัวให้เป็นคนสาธารณะที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดี

3. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน และให้มีการช่วยเหลือในด้านการรณรงค์ส่งเสริมเผยแพร่ความ และร่วมในการสอดส่องดูแล และร่วมตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐด้วย

4. มีการวางแผนการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้ชัดเจนและจัดทำเป็นรูปแบบบูรณาการ โดยกำหนดหัวข้อประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) และกลยุทธ์ โดยมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ด้วย